

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย แต่การปกครองตามระบอบนี้มิได้เป็นไปโดยราบรื่น ต่อเนื่องมีการล้มล้างอำนาจของรัฐบาลโดยวิธีรัฐประหารเป็นระยะๆ ทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว เมื่อมีการยึดอำนาจได้สำเร็จก็ตั้งคณะรัฐประหารคณะปฏิวัติ คณะปฏิรูป หรือคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแล้วแต่จะใช้ชื่อเรียก โดยต่างมีข้ออ้างของการกระทำรัฐประหารนั้น ๆ แตกต่างกันไปซึ่งยังผลให้เกิดคณะบุคคลคณะหนึ่งใช้อำนาจปกครองประเทศโดยมิได้รับเลือกตั้ง หรือความเห็นชอบเป็นทางการจากประชาชนตามครรลองในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง คณะบุคคลกลุ่มดังกล่าวก็จะจัดให้มีการร่างรัฐธรรมนูญและประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งก็จะเป็นโอกาสที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมีสิทธิมีเสียงในการเลือกตั้งเพื่อเลือกผู้แทนเข้าสู่สภาในการปกครองแบบรัฐสภาอีกครั้งและหากมีปัญหาในด้านการปกครองอีก ก็จะติดตามด้วยข้ออ้างอันเป็นหนทางนำไปสู่วิกฤติการณ์ทางการเมืองอีกครั้งวนเวียนไปมา ซึ่งส่งผลให้มีการพัฒนาทางการเมืองของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทย มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มาเป็นเวลานานถึง 60 ปีแล้วก็ตาม

ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ได้นำระบบรัฐสภาแบบอังกฤษมาใช้ โดยถือว่ารัฐสภาเป็นสถาบันที่มีฐานะสูงกว่าสถาบันอื่น ๆ ทั้งหมด และเป็นสถาบันที่มีอำนาจทั้งในทางนิติบัญญัติและในทางบริหาร สามารถควบคุมฝ่ายบริหารและปลดคณะรัฐมนตรีได้ รัฐสภาจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นสถาบันที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ และเป็นสถาบันหลักในการเป็นตัวแทนของประชาชน โดยมีหน้าที่ในการตรากฎหมายคัดเลือก หรือให้ความเห็นชอบในคณะบุคคลที่ประกอบกันเป็นรัฐบาลและคอยควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล

ตลอดเวลาที่ผ่านมา รัฐสภาของไทยได้เปลี่ยนแปลงชื่อ โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่หลายครั้งบางสมัยรัฐสภาก็มีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะมาจากการเลือกตั้ง จึงทำหน้าที่เป็นปากเสียงแทนประชาชนได้อย่างเต็มภาคภูมิ ในบางสมัยรัฐสภามีได้มาจากการเลือกตั้ง แต่มาจากการแต่งตั้ง และปฏิบัติหน้าที่ในนามของประชาชนยิ่งกว่านั้นในบางสมัยรัฐสภาอาจใช้ระบบสภาเดียว ซึ่งอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจาก

ประชาชนหรืออาจมาจากการแต่งตั้งของรัฐบาล ในบางครั้งก็เรียกชื่อสภาแตกต่างกันออกไป เช่นรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้

การเลือกตั้งเป็นขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการทางการเมือง เพราะกระบวนการของการเมืองเป็นวิธีการใช้อำนาจทางการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งกระบวนการทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายที่เริ่มขึ้นจากการขัดแย้ง ไม่ตกลงกันทางการเมือง และพยายามที่จะแก้ไขข้อขัดแย้งนั้น เพื่อให้สามารถนำไปสู่การตกลงและยินยอมกันได้มากที่สุด ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการปกครองในระบบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศไทย อันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยอันจะเห็นได้จากบทบัญญัติ ข้อ 21 (1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) พอสรุปใจความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล ผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต” (จรรยา สุภาพ 2521 : 197)

สำหรับบทบาทของสื่อมวลชนกับการเมืองของไทยนั้น ได้มีการเสนอข่าวคราวต่าง ๆ กันมาตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 โดยเริ่มจากสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และวารสารต่าง ๆ ต่อมาในปี 2476 วิทยุกระจายเสียงได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองเช่นรายการปาฐกถาทางวิทยุกระจายเสียงในเรื่องต่าง ๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จากบุคคลในคณะราษฎร เช่น หลวงประดิษฐ์มนูธรรม, ดร.โชติ คุ่มพันธ์ เป็นต้น และในปี 2496 สมัยรัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงคราม โทรทัศน์จึงได้เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองด้วยเล็งเห็นว่า “วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลมาก เป็นเครื่องมือการประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่ง และสามารถให้การศึกษาทงอ้อมแก่ ประชาชนได้อีกด้วย” (อ้างจากสินีทธิ์ สิทธิรักษ์, 2533 : 22) จากนั้น โทรทัศน์ในฐานะสื่อมวลชนแขนงใหม่ก็เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลมากขึ้นในสังคม เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโทรทัศน์กับสื่ออื่น ๆ แล้วพบข้อได้เปรียบหลายประการ คือเมื่อเทียบกับหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ไม่ต้องการการรู้หนังสือ หรือเมื่อเทียบกับภาพยนตร์ โทรทัศน์ก็ไม่ต้องเสียค่าเข้าชมแต่มีให้ชมตลอดวัน นอกจากนี้โทรทัศน์ยังได้เปรียบวิทยุในแง่ของการมีทั้งภาพและเสียงและสามารถเข้าถึงผู้รับโดยตรงถึงที่พักอาศัยเลยทีเดียวในส่วนหนังสือโทรทัศน์เองก็นับได้ว่าเป็นระบบที่เป็นศูนย์กลางของการเล่าเรื่องไม่ว่าจะเป็นละคร ข่าว ธุรกิจการอื่น และอื่น ๆ ที่ถ่ายทอดออกสู่สายตาของผู้รับแทบทุกครัวเรือน มนุษย์ทุกวันนี้จึงเกิดมาและใช้ชีวิตท่ามกลางสิ่งแวดล้อม

ล้อมที่เป็นสัญลักษณ์ของโทรทัศน์ จนอาจจะกล่าวได้ว่าโทรทัศน์เป็นองค์กรที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงปลุกฝังและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นสื่อที่ช่วยในกระบวนการสังคม ทัศนคติของคนในสังคมมีมาตรฐานและความประพฤติที่เป็นไปในทางเดียวกันอีกด้วย (White 1983 : 286)

นอกเหนือจากบทบาทในทางวัฒนธรรมแล้ว โทรทัศน์ยังมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์อยู่ไม่น้อยตามที่เกอร์บเนอร์ (Gerbner 1976: 175-176) ได้สรุปไว้ว่าโทรทัศน์ประกอบด้วยสัญลักษณ์ที่ปลุกฝังการรับรู้ความเป็นจริงทางสังคมคือให้ทั้งการรับรู้ ในเรื่องพื้นฐานที่มีผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ และการขัดเกลาทางสังคมอย่างกว้าง ๆ

ในอีกแง่มุมหนึ่ง โทรทัศน์ก็ยังมีบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งโดยเฉพาะในสังคมที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยโดยการเป็นเสมือนองค์กรกลางหรือสื่อกลางในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารกฎ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดบางอย่างที่มีผู้ส่งประสงค์จะให้ผู้รับหรือประชาชนอันเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญมีความเข้าใจและยอมรับข้อมูลข่าวสารกฎ ระเบียบหรือแนวคิดดังกล่าวนี้ ทั้งนี้ด้วยคุณสมบัติของสื่อเองที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเชื่อและทัศนคติในทางการเมืองของผู้รับดังต่อไปนี้คือ (Lang 1987 : 26)

- โทรทัศน์เสนอภาพเหตุการณ์ หรือบุคคลในลักษณะใกล้ชิด (Close-Up) ทำให้ผู้รับเกิดความคุ้นเคยกับกิจกรรมทางการเมืองและบุคคล
- โทรทัศน์ให้ทั้งภาพและเสียงที่มีชีวิตชีวา ทำให้ผู้รับเกิดความรู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์ และมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะนั้นด้วย
- จากคุณสมบัติของโทรทัศน์ ผู้รับสามารถมองเห็นภาพด้วยตา และได้ยินเสียงด้วยหูของตนเองและเป็นที่ยืนยันว่า ภาพนั้นไม่โกหก ผู้รับจึงมักจะเชื่อในสิ่งที่โทรทัศน์นำเสนอ
- การดูโทรทัศน์ในบางครั้งอาจจะดีกว่าไปอยู่ในเหตุการณ์ เพราะเห็นภาพได้ละเอียดและสมบูรณ์มากกว่า

ดังนั้น บทบาทของสื่อโทรทัศน์ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งด้านวัฒนธรรม การสร้างภาพความเป็นจริงทางสังคมและที่สำคัญคือทางการเมืองก็ได้ทำให้ทุกฝ่ายเห็นถึงความสำคัญและอิทธิพลของสื่อประเภทนี้ ดังจะเห็นได้จากการใช้โทรทัศน์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ปี 1950 (พ.ศ. 2493) เป็นต้นมา (อ้างจาก ยุติกา อารีกุล, 2534 : 2)

สำหรับประเทศไทย หนังสือพิมพ์กลับจะมีบทบาทต่อการเมือง การเลือกตั้งที่เด่นชัดมากกว่า เนื่องจากมีอิสระในการเสนอข่าวสารและแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง เพราะเอกชนสามารถเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์เองได้ ในขณะที่สื่อประเภทวิทยุ

กระจายเสียงและโทรทัศน์รัฐจะเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมดโดยในส่วนที่เป็นสื่อประเภทโทรทัศน์ รัฐได้แบ่งลักษณะ การจัดการออกเป็น 4 ลักษณะคือ (สายทิพย์ สุคติพันธ์ 2531 : 107-108)

1) รัฐเป็นเจ้าของและดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการนั้น ๆ รายได้หลักมาจากโฆษณาสินค้าสถานที่ดำเนินการแบบนี้ได้แก่ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยของกรมประชาสัมพันธ์ในส่วนภูมิภาค

2) รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของสถานีและดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ขององค์กรนั้น โดยรายได้หลักมาจากธุรกิจโฆษณา ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

3) บริษัทเอกชนเช่าช่วงสถานีของราชการและวิสาหกิจไปดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนด ได้แก่ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

4) รัฐเป็นเจ้าของโดยตรงและดำเนินการโดยงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ไม่มีเวลาการโฆษณาสินค้า ใช้เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ได้แก่ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11

นอกจากรัฐบาลเป็นเจ้าของกิจการสื่อโทรทัศน์โดยโครงสร้างกรรมสิทธิ์แล้วรัฐยังใช้กฎหมายและระเบียบควบคุมกิจการวิทยุโทรทัศน์อีกหลายฉบับ ซึ่งสามารถจัดประเภทได้ดังนี้

- กฎหมายเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 2498 และพระราชบัญญัติวิทยุ-โทรทัศน์ 2502

- ระเบียบคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้แก่ ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 2518

- คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้แก่ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 15 และฉบับที่ 17 (ยุคภา อารีกุล , 2534 : 3)

จนกระทั่งในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 นอกจากสื่อมวลชนจะมีบทบาทในการเสนอข่าวสารสู่ประชาชนแล้ว มีการแข่งขันกันรายงานความเคลื่อนไหวทางการเมืองรายงานผลการเลือกตั้งซึ่งโทรทัศน์จึงได้เริ่มเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการสร้างบรรยากาศทางการเมือง และความฉับไวในการรายงานข่าวเท่านั้นต่อมาในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 รัฐบาลเห็นความสำคัญของสื่อมวลชนในอันที่จะมีส่วนช่วยในการสร้างบรรยากาศทางการเมืองมากขึ้น ประกอบกับสื่อมวลชนเองก็มีการตื่นตัวที่จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นจึงทำให้มีการแข่งขันในการรายงานข่าวมากขึ้นและยังได้มีรายการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในหลายรูปแบบซึ่งนับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่สื่อโทรทัศน์ได้มีโอกาสแสดงบทบาททางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างชัดเจนนั่นคือ รัฐบาลเปิดโอกาสให้มีการแถลงนโยบาย หรือเข้าเวลาหาเสียงทางวิทยุโทรทัศน์

ทัศน์ของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยมีคำสั่งของคณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ลงนามโดย พลเรือเอก สนิธิ บุญยะชัย รองนายกรัฐมนตรี ประธาน (กบว.) เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2531 ความว่า “ให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ควบคุมดูแลประสานงานและเป็นผู้จัดเวลาอัดเทปบันทึกภาพของพรรคการเมืองต่าง ๆ เพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทุกสถานี พรรคละ 30 นาที โดยให้ออกอากาศกันให้ครบทุกพรรคโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ นอกจากนี้พรรคการเมืองอาจจะใช้เวลาออกเหนือจากนี้เป็นสเปด โฆษณาความยาว 30 วินาทีหรือทำเป็นภาพข่าวธุรกิจได้ไม่เกิน 2 นาที โฆษณาวันละ 1 ครั้ง และโฆษณานโยบาย 30 นาทีนั้น ให้ทางสถานีโทรทัศน์ใช้เวลาช่วง 18.30 น.” และในการเลือกตั้งครั้งที่ 16 คือเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 ได้มีการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งพรรคเพื่อประชาชนให้ประชาชนใช้สิทธิอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากรายการที่รัฐบาลเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมาแถลงนโยบายแล้วสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีก็ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยสร้างบรรยากาศในการเลือกตั้งมากขึ้นโดยมีการจัดรายการต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ นอกเหนือจากการรายงานข่าวต่าง ๆ แล้ว อันมีส่วนให้ประชาชนหันมาสนใจการเลือกตั้งมากขึ้น

ต่อมาจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในช่วงเดือนพฤษภาคม 2535 หรือเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ทำให้ต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง ครั้งที่ 17 ขึ้น และมีผลกระตุ้นให้ประชาชนหันมาสนใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น โดยการให้ความสำคัญและติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองจากสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสื่อมวลชนเองก็ได้มีความตื่นตัวแข่งขันกันรายงานความเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างเต็มที่ประกอบกับรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้มีการหาเสียงต่อสื่อมวลชนอย่างเสรี ซึ่งนอกจากพรรคการเมืองแต่ละพรรคจะรณรงค์หาเสียงโดยผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ แล้ว รัฐบาลเองก็ได้มีการใช้สื่อทุกรูปแบบเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งครั้งนี้ ทั้งนี้เพื่อการสอดคล้องตามนโยบายที่รัฐบาล (นายอานันท์ ปันยารชุน) ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2535 ในข้อที่ 8 ซึ่งเป็นข้อสุดท้าย ความว่า “จะดำเนินการส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักในความสำคัญและบทบาทของตนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และจะกำกับดูแลการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยบริสุทธิ์ และยุติธรรม” ดังจะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการใช้สื่อ เพื่อรณรงค์ให้การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรมเป็นอย่างมากโดยเปิดโอกาสให้มีการประชาสัมพันธ์ และรณรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักรักและหวงแหนประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นตลอดจนให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งครั้งนี้ ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดอนาคตของประเทศชาติ จึงควรที่ประชาชนจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันอย่างทั่วถึงด้วยการเลือกคนดีเข้าสภาและไม่ขายสิทธิขายเสียงจากการรณรงค์โดยใช้สื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวางนี้ สื่อ

โทรทัศน์ นับว่าได้รับความสนใจจากประชาชนอย่างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่นๆ ทั้งนี้ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ทุกสถานีได้แข่งขันกันรายงานความเคลื่อนไหวทางการเมือง และจัดทำรายการณรงค์ส่งเสริมเพื่อการเลือกตั้งครั้งนี้กันอย่างเต็มที่และจริงจังและที่สำคัญยิ่ง อันสืบเนื่องจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในเดือนพฤษภาคมดังกล่าวซึ่งมีผลทำให้เกิดการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 นั่นคือ สื่อมวลชนได้กำหนดแบ่งการขานนามพรรคการเมืองออกเป็น 2 ฝ่ายซึ่งได้แก่ พรรคเทพ และพรรคมาร ซึ่งจากการกำหนดหรือขานนามพรรคการเมืองดังกล่าวทำให้มีผลต่อการกำหนดประเด็นชี้นำทางการเมืองเป็นอย่างดีโดยเฉพาะใน รายการส่งเสริมเพื่อการเลือกตั้งทางสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี จากประเด็นดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่ง ที่จะทำการศึกษา และวิเคราะห์ถึงบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในการกำหนดประเด็นชี้นำทางการเมืองในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 ตลอดจนเนื้อหาที่มีลักษณะในการชี้นำทางการเมืองดังกล่าวด้วย

ปัญหานำวิจัย

1. รายการทางโทรทัศน์ที่มีส่วนในการชี้นำทางการเมือง มีรูปแบบและการนำเสนอเนื้อหาอย่างไร
2. โทรทัศน์มีบทบาทในการกำหนดประเด็นชี้นำทางการเมือง ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบและการนำเสนอเนื้อหาในรายการที่มีส่วนชี้นำทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาบทบาทของโทรทัศน์ในการทำหน้าที่ชี้นำทางการเมือง

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษารายการที่มีลักษณะส่งเสริมหรือเกี่ยวกับการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 ที่ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 แห่งในกรุงเทพมหานคร จัดให้มีขึ้น ซึ่งได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และช่อง 9 ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์

ข้อสันนิษฐาน (PROPOSITION)

สื่อโทรทัศน์มีบทบาทในการกำหนดประเด็นชี้นำทางการเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

- การกำหนดประเด็นชี้นำทางการเมือง หมายถึง การกำหนดหรือเลือกหัวข้อหรือประเด็น เนื้อหาข่าวสารทางการเมืองบางประเด็นให้แก่ผู้รับสาร โดยสื่อมวลชนจะเป็นผู้ชี้นำประเด็นนั้น ๆ บนพื้นฐานความต้องการและความสนใจของบุคคลเป็นที่ตั้ง
- สถานีโทรทัศน์ หมายถึง สถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานีในกรุงเทพฯ ซึ่งได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และ 9 ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์ สำหรับสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 ไม่มีรายการที่มีลักษณะส่งเสริมการเลือกตั้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อการเลือกตั้งและระบบการเมือง
2. เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ในการพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของประเทศ
3. ผลของการวิจัยจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อการพัฒนาประเทศในด้านการเมือง อันจะมีส่วนช่วยในการศึกษาในเรื่องที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย